

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ředitel projektu

Prof. **Rosa M. Rodriguez-Izquierdo, PhD**

University Pablo de Olavide, Sevilla, Španělsko

Breaking Barriers & Building Bridges

Globální občanství a občanská angažovanost pro mladé dospělé s mentálním postižením

Příručka

Projekty strategického partnerství v oblasti vzdělávání
dospělých financované z programu Erasmus+:

**Boření bariér a stavění mostů. Posílení
kompetencí pro aktivní občanství a občanských
dovedností mladých dospělých s mentálním
postižením (B4)**

Číslo projektu: 2020-1-ES01-KA204-081996

O TÉTO PUBLIKACI

Tento dokument je příručkou na téma "GLOBÁLNÍ OBČANSTVÍ A OBČANSKÁ ANAGAŽOVANOST PRO MLADÉ DOSPĚLÉ S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM" vytvořenou v rámci projektu "Breaking barriers and building bridges" – Boření bariér a stavění mostů, Posílení kompetencí v oblasti aktivního občanství a dovedností občanské angažovanosti mezi mladými dospělými s mentálním postižením (B4) (2020–1-ES01-KA204–081996)" spolufinancovaným programem Evropské unie Erasmus+ a řízeným prof. Rosa M. Rodríguez Izquierdo, PhD (Universidad Pablo de Olavide).

AUTOŘI KURZU

ODDĚLENÍ 1

Fundación PRODIS (Španělsko).

ODDĚLENÍ 2

Società Cooperativa Sociale „Il Sogno di una Cosa“ (Itálie).

ODDĚLENÍ 3

Hrvatska zajednica za Down Sindrom (Chorvatsko).

ODDĚLENÍ 4

Down Alapitvány Hungarian Down Foundation (Maďarsko).

ODDĚLENÍ 5

Rytmus – od klienta k občanovi, z.ú. (Česká republika).

REDAKTOR

Rosa M. Rodríguez-Izquierdo (UPO, Španělsko).

NÁVRH KURZU

© Rosa M. Rodríguez-Izquierdo (UPO, Španělsko).

PROHLÁŠENÍ O VYLOUČENÍ ODPOVĚDNOSTI

Tento dokument byl vypracován za finanční pomoci Evropské unie (program Erasmus +). Za obsah tohoto dokumentu odpovídají výhradně autoři a za žádných okolností jej nelze považovat za odrážející postoj Evropské unie.

Tento kurz je publikován v Open Access pod Creative Commons License Attribution-Non-commercial-No Derivative Works (CC BYNC-ND 3.0):

Sdílet — rozmnožovat a distribuovat materiál prostřednictvím jakéhokoli média v jakémkoli formátu lze za těchto podmínek:

Uveďte původ — Je Vaší povinností uvést autorství, poskytnout s dílem odkaz na licenci a vyznačit Vámi provedené změny. Toho můžete docílit jakýmkoli rozumným způsobem, nicméně nikdy ne způsobem naznačujícím, že by poskytovatel licence schvaloval nebo podporoval Vás nebo Váš způsob užití díla.

Neužívejte dílo komerčně — Je zakázáno užívat dílo pro komerční účely.

Nezasahujte do díla — Pokud dílo zpracujete, zpracujete s jinými díly, doplníte nebo jinak změníte, nesmíte toto upravené dílo dále šířit.

Žádná další omezení — Nesmíte použít právní omezení nebo účinné technické prostředky ochrany, které by omezovaly ostatní v možnostech poskytnutých touto licencí.

Obsah

ÚVOD	6	
O projektu B4	10	
Kde projekt funguje	11	
Jak používat Příručku	12	
OSNOVA KURZU	13	
KAPITOLA 0	20	Fórum: „Proč jsem tady“ dopis Popis kapitoly.
KAPITOLA 1	24	Lidská práva a mentální postižení. Stručný popis. Cíle kapitoly. Obsah kapitoly. Metodika použitá v kapitole. Materiály a zdroje potřebné k provádění činností. Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více. Vypracování úkolů.
KAPITOLA 2	32	Agenda 2030 a cíle udržitelného rozvoje a mentální postižení. Stručný popis. Cíle kapitoly. Obsah kapitoly. Metodika použitá v kapitole. Materiály a zdroje potřebné k provádění činností. Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více. Vypracování úkolů.

KAPITOLA 3

41

Změna klimatu a duševní postižení.

Stručný popis.

Cíle kapitoly.

Obsah kapitoly.

Metodika použitá v kapitole.

Materiály a zdroje potřebné k provádění činností.

Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více.

Vypracování úkolů.

KAPITOLA 4

51

Rovnost žen a mužů a mentální postižení.

Stručný popis.

Cíle kapitoly.

Obsah kapitoly.

Metodika použitá v kapitole.

Materiály a zdroje potřebné k provádění činností.

Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více.

Vypracování úkolů.

KAPITOLA 5

63

Budování mírového a spravedlivého prostředí a mentální postižení.

Stručný popis.

Cíle kapitoly.

Obsah kapitoly.

Metodika použitá v kapitole.

Materiály a zdroje potřebné k provádění činností.

Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více.

Vypracování úkolů.

PŘÍLOHA

72

Užitečné zdroje

Úvod

Příručka je jedním z výstupů projektu Erasmus+: **Boření bariér a stavění mostů. Posílení kompetencí v oblasti aktivního občanství a dovedností v oblasti občanské angažovanosti u mladých dospělých s mentálním postižením (B4) (2020–1-ES01-KA204–081996).**

Rámec příručky byl navržen na základě přesvědčení, že dát hlas skupině občanů historicky umlčených může změnit průběh dějin a může pomoci umožnit účast všem lidem bez rozdílu jakéhokoli druhu.

Lidé s mentálním postižením hrají klíčovou strategickou úlohu při podpoře demokratické společnosti založené na společných zájmech. **Pařížská deklarace (2015)**¹ se zavazuje „zajistit, aby naše systémy vzdělávání a odborné přípravy reagovaly na jejich potřeby... podporovaly osvětu a spolupráci s občanskou společností a sociálními partnery“. Tento přístup je rovněž jádrem **Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením (2006)**². Začlenění osob se zdravotním postižením je nejen základním lidským právem, ale také „centrálním prvkem slibu“ Agendy pro udržitelný rozvoj 2030.

Dospělí s mentálním postižením tak musí být nejen příjemci služeb, ale aktivními přispěvateli ke společnému blahu a musí nabízet své zkušenosti, reflexe a své hlasy. Sebeobhájci (svépomocné skupiny osob se zdravotním postižením) mají velký potenciál ovlivňovat mladé lidi se zdravotním postižením. Jsou (nebo v některých případech mohou být) schopni se angažovat ve společných otázkách, které se týkají globálního občanství. Postupy zaměřené na odstranění fyzických překážek však dosud nebyly rozšířeny na překonání mentálních překážek.

Různí partneři B4 pracují na programech zabývajících se autonomií, nezávislostí a začleněním mladých lidí s mentálním postižením do pracovního procesu. Uvědomují si, že je třeba pracovat na dovednostech v oblasti občanství a zároveň

¹ Evropská rada (2015). *Prohlášení o podpoře občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace prostřednictvím vzdělávání, neformální zasedání ministrů školství Evropské unie, Paříž, 17. března 2015.*

² OSN (2006). *Úmluva o právech osob se zdravotním postižením.* Prohlášení a výhrada Kanady. New York: OSN.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

si jsou vědomi nedostatku času a zdrojů na poskytování tréninku a vytváření nástrojů na posílení těchto schopností. Uznávají však, že je třeba překlenout propast a poskytnout vzdělávání a příležitosti mladým dospělým s mentálním postižením v této oblasti stejně jako ostatním mladým lidem v jejich věku.

Příručka si klade za cíl být základním nástrojem, který obsahuje návrh souboru vzdělávacích kapitol tvořených souborem „kapslí“ (články, videa, analýza případů, osvědčené postupy, studijní materiály atd.) týkajících **se témat projektu:**

Kapitola 1. Lidská práva a mentální postižení.

Kapitola 2. Agenda 2030 a cíle udržitelného rozvoje a mentální postižení.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Kapitola 3. Změna klimatu a mentální postižení.

Kapitola 4. Rovnost žen a mužů a mentální postižení.

Kapitola 5. Budování mírového a spravedlivého prostředí a mentální postižení.

Cílem této příručky je rovněž podpořit zaměstnance a pedagogy, aby vyškolili mladé dospělé s mentálním postižením, aby se stali aktivními občany a vzájemnými podporovateli jiných mladých dospělých, jako jsou oni. Bude to most, který převede materiály a zdroje v rámci globálního občanství a občanské angažovanosti do reality dospělých studentů s mentálním postižením. Různé zúčastněné strany, jako jsou vnitrostátní a místní instituce a nevládní organizace/poskytovatelé služeb, budou moci tuto příručku využívat tím, že mladým dospělým s mentálním postižením poskytnou odbornou přípravu týkající se občanství.

První kapitola nám představuje téma lidských práv a mentálního postižení. Odpovídá na otázky: Co jsou lidská práva? Jaká jsou práva osob s mentálním postižením? Jak uplatnit svá práva? Jak se postarat o práva druhých?

Cílem druhé kapitoly je získat dovednosti související s Agendou 2030, cíli udržitelného rozvoje a mentálním postižením prostřednictvím dynamického a multidisciplinárního přístupu. Kapitola předpokládá činnosti zaměřené na vyčlenění specifické metodiky pro rozvoj schopností pro globální občanství s osobami s mentálním postižením, aby se z nich stali protagonisté a aktivní aktéři změn.

Třetí kapitola se týká změny klimatu, která může mít významnější dopad na osoby se zdravotním postižením, které mohou být ohroženy při ovlivnění klíčových služeb a infrastruktury. Je proto obzvláště důležité zajistit, aby ekologická transformace na klimaticky neutrální a odolnou společnost byla spravedlivá a inkluzivní a aby zahrnovala osoby se zdravotním postižením. Prostřednictvím této kapitoly se pokusíme odpovědět na několik otázek: Co znamená pojem klimatická změna? Jak se klima mění? Jak lidé přispívají ke změně klimatu? Jaké jsou důsledky těchto změn pro lidi, ale i pro zbytek světa? Jak zastavit klimatické změny nebo jim předcházet?

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Čtvrtá kapitola týkající se rovnosti žen a mužů a zdravotního postižení je koncipována tak, aby se lépe porozumělo sociální situaci a diskriminaci žen se zdravotním postižením. Pomůže odborníkům dozvědět se více o souvislostech a formách diskriminace z důvodu zdravotního postižení a pohlaví s cílem zajistit informovanost a zvládání situace – především prostřednictvím prevence a senzibilizace.

Pátá kapitola pomáhá rozšířit povědomí o tom, že lidé se zdravotním postižením jsou společnou součástí lidské společnosti, mají stejná práva jako všichni ostatní, vyžadují důstojný přístup. Toto povědomí tvoří základ spravedlivého a mírového světa. Mír a konflikt ovlivňují každého. Kapitola seznamuje odborníky s tématy míru a jeho podmínek, existencí konfliktů a jejich řešení a s tím, jak osobní závazek může přispět k vytvoření spravedlivého prostředí. Přemýšlení o tomto tématu nás vede k přesvědčení, že lidé s mentálním postižením se mohou s nezbytnou podporou aktivně podílet na vytváření mírového a spravedlivého prostředí.

Cílem poslední části publikace je poskytnout **užitečné zdroje a informace** o dalších cenných projektech, nástrojích a inspiracích, které mohou pomoci vytvořit a udržet příznivé a inkluzivní prostředí a zajistit úspěch všem.

Publikace byla vypracována na základě společných zjištění Evropské komise prostřednictvím Národní španělské agentury (SEPIE). Podrobné informace o projektu naleznete na našich webových stránkách projektu: <https://www.totalinclusion.org> Podívejte se.

O projektu B4

Projekt je založen na základním principu, který považuje všechny jednotlivce za subjekty práv. Sociální začlenění a plná účast osob s mentálním postižením však ještě nejsou realitou, ale budoucí výzvou. V současné době jsou příjemci pomoci a musí se stát aktivními přispěvateli ke společnému blahu a nabízet své zkušenosti, úvahy a svůj hlas. Globální občanství a občanská angažovanost dospělých s mentálním postižením se proto musí stát evropským imperativem, protože nejvíce rovnostářské společnosti jsou přínosem pro všechny.

Tento projekt má **OBECNÝ CÍL:**

- Zvyšovat povědomí mladých dospělých s mentálním postižením (18 až 30 let) o jejich právech a společných sociálních otázkách s cílem posílit jejich aktivní občanství a občanskou angažovanost.

SPECIFICKÉ CÍLE projektu v průběhu dvou plánovaných let zahrnují:

- Umožnit mladým dospělým s mentálním postižením získávat a rozvíjet klíčové kompetence a dovednosti s cílem posílit jejich občanskou angažovanost v evropském demokratickém životě.
- Snížit izolaci mladých dospělých s mentálním postižením, aby se mohli aktivně zapojit do společnosti.
- Vyškolit školitele a zaměstnance v tom, jak podporovat aktivní občanství a občanskou angažovanost mladých dospělých s mentálním postižením.
- Vytvořit mezinárodní síť na podporu celoživotního vzdělávání a zlepšení kvality života a účinnosti zkušeností s občanstvím mladých dospělých s mentálním postižením.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Stručně řečeno, B4 poskytuje účinný systém odborné přípravy v oblasti občanské výchovy, který cílovou skupinu vybaví takovými znalostmi, jako jsou hodnoty, normy a kritické myšlení, aby posílila jejich sebevědomí, účast, sebedůvěru a posílila jejich občanskou angažovanost. Poskytne rovněž informace o různých způsobech zapojení se.

Kde projekt funguje

Partnerství se skládá ze sedmi organizací z pěti zemí (Španělsko, Maďarsko, Česká republika, Itálie a Chorvatsko). Všichni partneři mají s projekty EU bohaté zkušenosti (s výjimkou Down Seville). Některé z nich jsou členy Evropské asociace pro Downův syndrom (EDSA).

Jak používat příručku

Tato příručka nabízí konkrétní kapitoly pro vedení workshopu v organizacích. Poskytuje uživatelům učební materiály a činnosti s cílem dozvědět se o globálním občanství a občanské angažovanosti mladých dospělých s mentálním postižením a zavést některé postupy, které mladým dospělým s mentálním postižením umožní zvýšit jejich angažovanost jako plnoprávných občanů. Účastníkům tak budou představeny různé učební materiály a zdroje, jakož i úkoly a činnosti, které budou muset provádět osobně nebo se svými kolegy ze školy/organizace.

Kurz se skládá z **5 kapitol**. Každá kapitola je založena na učení prostřednictvím práce, reflexe a kooperativního učení ve **třech krocích**:

1. Začlenění nových znalostí.
2. Dělání aktivity.
3. Sdílení vašeho učení z kurzu s kolegy.

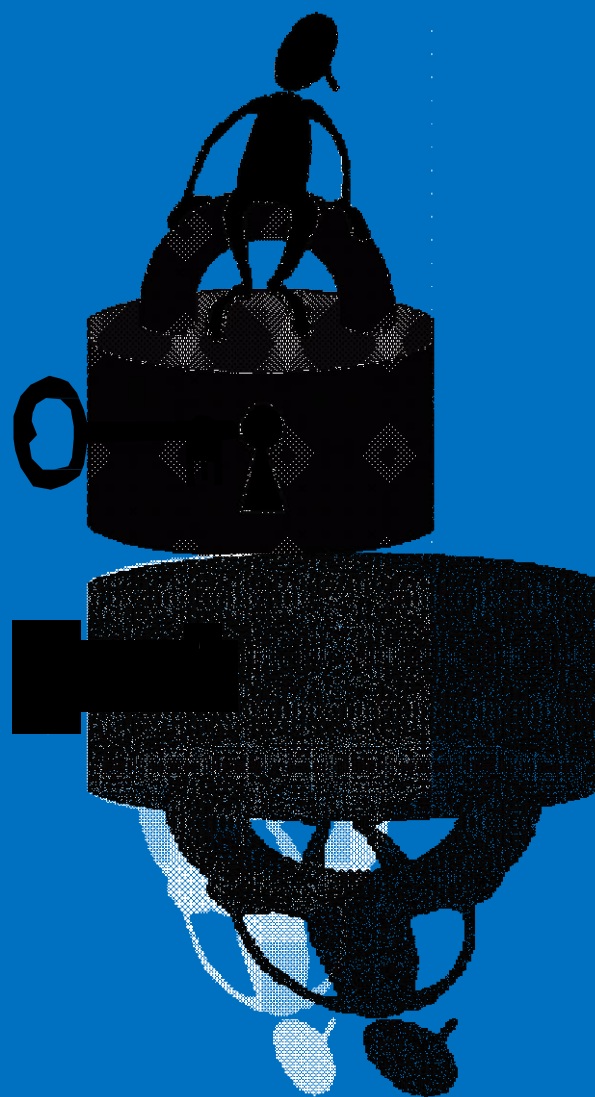
Jak vidíte, učební kapitola vyžaduje mít téma s kým sdílet. Zkoušeli jsme tento trénink skrze výukovou platformu Moodle. Proto uvidíte, že v některých kapitolách se objeví část práce v Moodlu. Tento krok můžete upravit a udělat ho ve svých organizacích, školách, nadacích atd. podle vašeho kontextu.

Každá kapitola vyžaduje přibližně asi 8–10 hodin času. Celkově na dokončení kurzu je to 40–50 hodin. Všechny kapitoly sledují téměř stejnou logiku, ta je dále vysvětlena v osnově kurzu. Každý z účastníků musí každý týden spravovat a organizovat si svůj vlastní čas na stadium. Musí vědět do kdy splnit úkoly a jaké jsou jakékoli další týdenní studijní povinnosti.

Stručně řečeno, každá kapitola obsahuje doporučené čtení a praktické činnosti a úkoly, které jsou flexibilní a přizpůsobitelné vašim zájmům a cílům a kontextu.

Osnova kurzu

KURZ O GLOBÁLNÍM OBČANSTVÍ A DOVEDNOSTECH OBČANSKÉ ANGAŽOVANOSTI MEZI MLADÝMI LIDMI S MENTÁLNÍM POSTIŽENÍM

POPIS KURZU. K ČEMU JE TENTO KURZ?

Kurz je navržen:

- Trénovat školitele/trenéry/lektory a zaměstnance v tom, jak podporovat aktivní občanství a občanskou angažovanost mladých dospělých s mentálním postižením.
- Zvyšovat povědomí mladých dospělých s mentálním postižením (18 až 30 let) o jejich právech a společných sociálních otázkách s cílem posílit jejich aktivní občanství a občanskou angažovanost.
- Umožnit mladým dospělým s mentálním postižením získat a rozvíjet klíčové kompetence a dovednosti s cílem posílit jejich občanskou angažovanost v evropském demokratickém životě.
- Snížit izolaci mladých dospělých s mentálním postižením, aby mohli hrát aktivní úlohu ve společnosti.
- Vytvořit mezinárodní síť na podporu celoživotního učení a zlepšení kvality života a účinnosti zkušeností s občanstvím mladých dospělých s mentálním postižením.

Cíle kurzu jsou založeny na zásadním principu, který považuje všechny jednotlivce za subjekty práv. Sociální začlenění a plná účast osob s mentálním postižením však ještě nejsou realitou, ale budoucí výzvou. V současné době jsou příjemci pomoci a musí se stát aktivními přispěvateli ke společnému blahu a nabízet své zkušenosti, úvahy a své hlasy. Globální občanství a občanská angažovanost dospělých s mentálním postižením se proto musí stát evropským imperativem, protože nejvíce rovnostářské společnosti jsou přínosem pro všechny.

Účastníci se naučí používat a předávat informace o globálním občanství a občanské angažovanosti mladým lidem s mentálním postižením. Prostřednictvím her, videí, materiálů ve snadném čtení se naučí, jak zvýšit motivaci a zapojit studenty.

Naučí se, jak vést mladé dospělé s mentálním postižením, aby se stali mocnými, sebevědomými jednotlivci, kteří chápou, že mohou ovlivnit svůj budoucí život a

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

jak mohou přispívat společnosti. Také, jak je motivovat, aby si byli vědomi těchto témat.

VÝSLEDKY UČENÍ

Do konce kurzu budou účastníci:

- Seznámeni s celou řadou materiálů pro globální občanství a občanskou angažovanost, výukových nástrojů a užitečných strategií, aby jejich výuka byla inovativní a poutavá.
- Seznámeni s metodami, které zvyšují sebeúctu studentů a důvěru v jejich schopnosti.
- Zvýší své povědomí o významu rozvoje emoční inteligence, empatie a zlepšení komunikačních dovedností.
- Rozvíjet a profesionálně růst v mezinárodní a podpůrné vzdělávací komunitě a prostředí, a budovat silné sítě s kolegy z celé Evropy.

K ČEMU JE TENTO KURZ?

Cílem tohoto kurzu je spojit učitele a další odborníky pracující s mladými lidmi s mentálním postižením na důležitých tématech týkajících se globálního občanství a občanské angažovanosti. Bude poskytovat zásoby metod, struktur a materiálů, včetně používaných nástrojů IT, v celé Evropě, což by mohlo učitelům pomoci při práci se studenty/klienty.

- Pro pedagogy pracující v organizacích pro mladé dospělé s mentálním postižením.
- Pro studenty v příbuzných povoláních, jako je sociální pracovník/sociální pedagog nebo kulturní mediátor.

STRUKTURA A OBSAH KURZU

Tento kurz se skládá z **5 tematických kapitol a úvodní kapitoly 0**. Kapitola se vždy skládá z doporučených studijních materiálů a praktických činností. Platforma Moodle obsahuje úvod do této digitální platformy a průzkum znalostí účastníků před kurzem (Kapitola 0) a po kurzu a závěrečné zhodnocení kurzu (v Závěrečné kapitole).

Kapitola 0: Úvod do fóra: „Proč jsem tady“ dopis.

Kapitola 1: Lidská práva & mentální postižení.

Kapitola 2: Agenda 2030 a cíle udržitelného rozvoje a mentální postižení.

Kapitola 3: Změna klimatu a mentální postižení.

Kapitola 4: Rovnost žen a mužů a mentální postižení.

Kapitola 5: Budování mírového a spravedlivého prostředí a mentální postižení.

Každá kapitola obsahuje tyto oddíly:

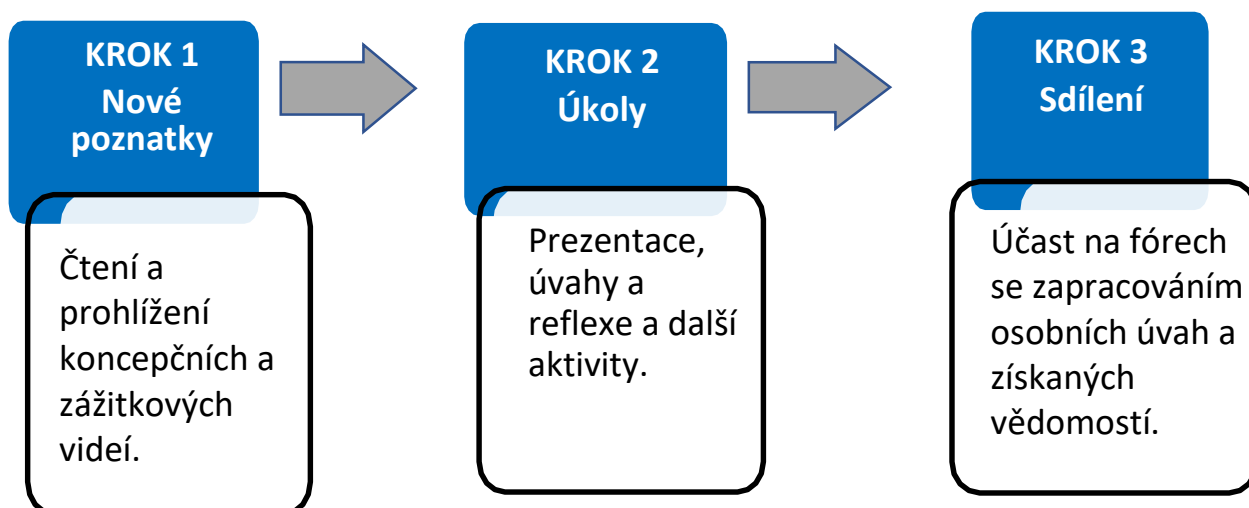
- Stručný popis.
- Cíle kapitoly.
- Obsah kapitoly
- Metodika použitá v modulu
- Materiály a zdroje potřebné k provádění činností.
- Materiály a zdroje, abyste se dozvěděli více.
- Vyhodnocení úkolů.

METODIKA A OSOBNÍ ZÁVAZEK

Každá kapitola vyžaduje přibližně asi 8–10 hodin času, s ohledem na její teoretické a praktické návrhy. Celkově na dokončení kurzu je potřeba 40–50 hodin.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Kurz obsahuje úkoly, stejně jako čtení a studium materiálů kurzu. Každá kapitola předkládá účastníkům pracovní postup, který se skládá ze tří prvků:

MATERIÁL A ZDROJE

V každé kapitole bude k dispozici základní bibliografie, většinou digitální bezplatně ke stažení, doporučená nebo doplňková bibliografie a audiovizuální podpůrné materiály, také zdarma ke stažení. Materiály pro všech 5 kapitol jsou k dispozici v 6 jazycích (angličtina, italština, španělština, maďarština, čeština, chorvatština).

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

KAPITOLY

KAPITOLA 0

ÚVOD DO FÓRA:
„Proč jsem tady“ dopis

KAPITOLA 0

ÚVOD DO FÓRA: „Proč jsem tady“ dopis

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

POPIS KAPITOLY

Vítejte na kurzu na téma "Boření bariér a stavění mostů. Posílení kompetencí v oblasti aktivního občanství a dovedností v oblasti občanské angažovanosti mezi mladými dospělými s mentálním postižením (B4)"

V této kapitole vás požádáme, abyste napsali krátkou soukromou zprávu, pro ostatní účastníky kurzu, o vašich cílech, otázkách nebo motivaci. Pomozte ostatním pochopit, kdo jste a co pro vás tento kurz znamená.

Tato počáteční aktivita nám pomůže začít budovat podpůrnou vzdělávací komunitu. I když pracujete ve stejné organizaci s dalšími účastníky kurzu, možná se navzájem neznáte. Proto se doporučuje, abyste tuto prezentaci sdíleli.

Pokyny

Zajímá nás, kdo jste a proč tento kurz absolvujete. Reflexní psaní je také velkou šancí, jak nastavit svůj záměr pro tento kurz a pro vaši práci. Napište dopis do fóra, který se zabývá některými z následujících bodů:

- **Váš úvod:** Jak se jmenujete? Odkud jste? Jste učitel (jaká úroveň a typ školy?) /lektor/trenér/sociální pracovník? Jste student (který rok a titul)?
- **Vaše motivace:** Jaké byly vaše cíle při registraci na tento kurz? Co doufáte, že budete schopni udělat na konci, a je to pro vás výzvou právě teď?
- **Vaše silné stránky:** Jaké postoje, talenty nebo schopnosti můžete přinést do této práce, o kterých si myslíte, že vám pomohou uspět?
- **Vaše obavy:** Stát se inkluzivnějším pedagogem je tvrdá, citlivá práce! Jaké otázky, obavy nebo úvahy máte v souvislosti se zapojením se do této práce nebo s absolvováním tohoto kurzu?
- Nyní, když jste si popsali své záměry a obavy, zamyslete se nad tím, jak byste je mohli začít řešit:
- **Vaše komunita:** S kým můžete sdílet svou práci? S kým můžete sdílet své vzrušení, výzvy a nové nápady? Přemýšlejte o své síti a najděte někoho, kdo má podobné cíle, kontext nebo obavy jako vy. Doporučujeme vám, abyste se s nimi spojili a obraceli se na ně během celého kurzu s vašimi úvahami a otázkami.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- **Týdenní cíle:** Kdy plánujete dělat práci v tomto kurzu (jaké dny v týdnu)? Kolik hodin? Plánujete si do diáře? Co vám pomůže k práci přistoupit zodpovědně? (Elektronické upomínky? Parták při studiu? Stanovení si úkolů? Být v kontaktu a informovat vaší vzdělávací komunitu?)

„Proč jsem tady“ dopis

Napište svůj dopis do Fóra nebo se o něj podělte během prvního setkání kurzu pořádaného školiteli (poznámka: možná budete chtít sepsat svůj dopis v jiném formátu. Neváhejte tak učinit).

Kapitola 1

LIDSKÁ PRÁVA A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

KAPITOLA 1

LIDSKÁ PRÁVA A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

POPIS KAPITOLY

V této didaktické kapitole budeme pracovat na úhlech pohledu souvisejících s lidskými právy a mentálním postižením. Bude řešit problémy jako je:

- Co jsou lidská práva?
- Jaká jsou práva lidí s mentálním postižením?
- Jak mohu uplatnit svá práva?
- Jak se starat o práva druhých?

K dosažení kompetencí požadovaných v této kapitole je navržena řada praktických činností. Tyto činnosti vyžadují použití nových technologií.

CÍLE KAPITOLY – VÝSLEDKY UČENÍ

1. Znat Všeobecnou deklaraci lidských práv a kontext, v němž byla vyhlášena.
2. Zamyslet se nad důležitost 30 lidských práv.
3. Uvědomit si důležitost práv osob s mentálním postižením.
4. Navrhnout „cestovní mapu“ pro obranu svých práv i pro výkon svých povinností ve vztahu k právům druhých.
5. Podporovat používání nových technologií při učení o lidských právech.

OBSAH

1. OSN a Všeobecná deklarace lidských práv.
2. 30 práv a s nimi související povinnosti.
3. Práva osob s mentálním postižením.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

METODIKA

Jednotlivá témata 1. kapitoly budou řešena pomocí řady navržených „vstupů“ (digitálních zdrojů).

Bude naplánována praktická aktivita, kterou bude učitel schopen didakticky řešit s využitím bezplatných počítačových zdrojů.

Dále bude vytvořen elektronický výukový prostor (Moodle), který umožní sdílet výsledky vlastní práce s prací dalších profesionálů, a zároveň získat zpětnou vazbu, která může být obohacující.

KROK 1. Reflexní itinerář. ZAČLENĚNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A POSTOJŮ

Níže je uvedena řada zdrojů v češtině, ve kterých je pojednáno o teoretickém obsahu 1. kapitoly. Kromě toho je uveden seznam užitečných aplikací a softwarů pro organizaci třídních aktivit.

V této části se od účastníka kurzu očekává, že si udělá potřebný čas na seznámení se s předloženým obsahem a následně na jeho základě vytvoří výukové plány, které přizpůsobí své třídě.

Pro krok 1 budete potřebovat přibližně 4 až 6 hodin.

Pro usnadnění této aktivity doporučujeme přečíst a prohlédnout si následující zdroje:

Základní zdroje:

1. 30 Lidských práv <https://30lidskychprav.cz/> (Videa a text, 40 minut)
2. Mezinárodní úmluva o právech lidí s mentálním postižením (Text v ETR – easy to read neboli ve snadném čtení <https://umluva.cz/umluva/> (Kniha, 45 minut)
3. Právo volit [Doporučené postupy pro přístupnější volby](https://umluva.cz/wp-content/uploads/2021/12/Doporucene_postupy_pro_pristupnejši_volby) (Manuál, 20 minut)
https://umluva.cz/wp-content/uploads/2021/12/Doporucene_postupy_pro_pristupne_volby_ETR.pdf

Doporučené materiály:

Všeobecná deklarace lidských práv	Práva lidí s mentálním postižením
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Všeobecná deklarace lidských práv (Video, 10 min) https://www.youtube.com/watch?v=qObs6v3i7-Y ▪ Manuál pro výchovu mládeže k lidským právům https://www.naerasmusplus.cz/file/4110/kompas_manual.pdf ▪ Animace o lidských právech, Cz titulky https://www.youtube.com/watch?v=EID8-Zkr9ic ▪ Příběh Evičky a předsudky v nás https://www.youtube.com/watch?v=CDRIWpcFpkl ▪ OSN v ČR https://www.osn.cz/icentrum/kdo-jsme-a-co-delame/ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Článek k právu volit https://zpravy.aktualne.cz/domaci/k-volbam-vyrazili-i-lide-s-mentalnim-hendikepem-nekeri-ale/r~55dc6dbecf9c11e8b295ac1f6b220ee8/ ▪ Vaše občanská práva (v ETR) http://www.smpmcr.cz/wp-content/uploads/delightful-downloads/2015/06/obcanska_prava_ETR.pdf ▪ Proč ombudsman monitoruje Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením? https://www.youtube.com/watch?v=ZgQjwc50-do

Video tutoriály technologických nástrojů a aplikací (volitelné):

Technologické nástroje a aplikace:

- Google Prezence (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=MM8AP6nPWJk>

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- GoogleClassroom (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=vd-sVZZBQwM>

- Padlet (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=oG6Awr78RFg>

- Canva (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=oCKuvMfqspE>

- Prezi (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=V0pA1gOfR0I>

- Genially (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=HHFqSJMolcQ>

- Kahoot (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=aC2b0IXUbdC>

- Mentimeter (Video návod)
<https://www.youtube.com/watch?v=3HMAyiYa1aQ>

- Clipchamp (Video návod)
<https://entuzio.cz/programy-na-strih-vidoa/>

KROK 2. Provádění činností

Cílem této kapitoly je vytvořit učební materiál pro mladé lidi s mentálním postižením. Tento materiál by se měl zaměřit na zvýšení povědomí o lidských právech a právech osob s mentálním postižením mezi mladými lidmi s mentálním postižením.

K provedení této činnosti budete potřebovat 3 hodiny práce.

Pokyny:

1. Shrňte klíčové pojmy (koncepty) z úvodního studia základních zdrojů kapitoly o lidských právech a právech osob s mentálním postižením. Můžete to udělat vytvořením myšlenkové mapy obsahující myšlenky, které jsou pro vaši učitelskou práci nejvhodnější.
2. Ze všech pojmů, které jste určili, zvýrazněte nejrelevantnější práva, která chcete prosazovat ve své třídě mladých lidí s mentálním postižením, s přihlédnutím ke kontextu vaší organizace.
3. Vyberte jeden z technologických nástrojů nebo aplikací. K dispozici jsou video návody, jak používat některé z nejpopulárnějších nástrojů.
4. Navrhněte a vytvořte výukový materiál přístupný mladým lidem s mentálním postižením o lidských právech a právech osob s mentálním postižením vybraných v bodě 2.

KROK 3. Sdílení nápadů. Foro

V této části se očekává, že budete moci sdílet výukový materiál, který jste vyrobili, s ostatními účastníky kurzu:

Pro realizaci této části zasedání budete potřebovat 45 minut.

1. Podělte se o svůj výukový materiál na pracovním fóru.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

2. Vysvětlete a podělte se o to, jak byste lekci s výukovým materiálem vedli, a zdůrazněte, proč je nutné tato práva propagovat v kontextu vaší organizace/města/země.
3. Diskutujte a porovnejte s ostatními účastníky kurzu z různých organizací, měst nebo zemí.

Kapitola 2

AGENDA 2030

A CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

KAPITOLA 2

AGENDA 2030

A CÍLE UDRŽITELNÉHO

ROZVOJE A MENTÁLNÍ

POSTIŽENÍ

POPIS KAPITOLY

Prostřednictvím této didaktické kapitoly získáte dovednosti související s Agendou 2030, cíli udržitelného rozvoje a jejich souvislostech s mentálním postižením, a to prostřednictvím dynamického a multidisciplinárního přístupu.

Kapitola předkládá činnosti zaměřené na osvojení si specifické metodiky pro rozvoj znalostí v tématu globální občanství pro osoby s mentálním postižením, proto, aby se z nich stali protagonisté a aktivní aktéři změn.

CÍLE KAPITOLY – VÝSLEDKY UČENÍ

1. Znalost základních bodů Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj.
2. Získávání specifických dovedností a metodik týkajících se práce s lidmi se zdravotním postižením v rámci cílů udržitelného rozvoje, které se jich týkají, se zvláštním odkazem na jeden z klíčových pojmů Agendy 2030 “nikdo nesmí zůstat stranou“.
3. Přijetí nových didaktických nástrojů a metodik zaměřených na rozvoj cest odborné přípravy pro mladé dospělé s mentálním postižením k tématům Agendy 2030 (rozvoj aktivního občanství a podpora posílení postavení partnerských skupin).

OBSAH

Výuková jednotka má následující obsah:

- Agenda OSN pro udržitelný rozvoj 2030
- Cíle a cíle pro rok 2030
- Stěžejní zpráva o zdravotním postižení a rozvoji 2018: Plnění cílů udržitelného rozvoje osobami se zdravotním postižením, pro osoby se zdravotním postižením a s nimi" (systémová analýza OSN spojující problematiku zdravotního postižení s cíli udržitelného rozvoje).

METODIKA

Didaktickým cílem této kapitoly je nasměřovat studenty (vás) k tomu, aby se stali protagonisty vlastního učení, a proto vyžaduje osvojení si následujících metod výuky:

- Induktivní, v němž je cílem, aby si osoba/student vytvořila pojem a představu z pozorování a empirické zkušenosti;
- workshopy, kde jsou znalosti procvičovány a převedeny do know-how (učení praxí)
- kooperativní učení, kde skupinová spolupráce nebo vzájemné doučování vytvářejí příležitosti k vytvoření většího prostoru pro rozvoj, v níž mohou všichni účastníci vzdělávání zvýšit své kompetence.

Studentům jsou navrhovány skutečné úkoly, které zahrnují tvorbu děl, která mají být prezentována. Reálné úkoly využívají problémové situace, které např.:

- představují bezprecedentní, významný, avšak řešitelný problém;
- jsou otevřeny vícenásobným řešením nebo jedinému řešení, které lze nalézt různými cestami;
- zahrnují mobilizaci a předávání mezioborových znalostí a dovedností a využívání kognitivních procesů na vysoké úrovni;
- jsou v kontextu a nabízejí možnost spolupráce na jejich řešení;
- mohou vytvořit konečný produkt dokumentující kompetence účastníka.

KROK 1. Reflexní itinerář. ZAČLENĚNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A POSTOJŮ

V první fázi této kapitoly se seznámíte s různými materiály, abyste získali obecnou představu o Agendě 2030. Dozvíte se o všech 17 cílech udržitelného rozvoje a souvisejících úkolech a zároveň prozkoumáte otázky týkající se zdravotního postižení.

Celkově pro krok 1 budete potřebovat 6 hodin.

Základní zdroje

- **Stručněji o agendě** na webu Ministerstva životního prostředí (30 minut) https://www.mzp.cz/cz/agenda_2030
- **Zábavně o agendě a cílech** ve Svět, který chceme, budoucnost pro všechny, cíle udržitelného rozvoje, Průvodce pro děti, Informační centrum OSN v Praze, 2015, (2 hodiny) https://www.osn.cz/wp-content/uploads/sdgs_pro_deti_4-1.pdf
- **Cíle** Rozklikněte si jednotlivé cíle abyste se dozvěděli více, (30 min) <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>
- **Osoby se zdravotním postižením hrají klíčovou roli při plnění cílů udržitelného rozvoje!**, leták v češtině od European Disability Forum, (15 min) https://www.edf-feph.org/content/uploads/2019/07/lealfet_edfsdgs_cz.pdf
- **Příklady cílů SDGs, kde se zmiňuje postižení** v článku od OSN Sustainable Development Goals (SDGs) and Disability. (30 min) Použijte googlechrome k automatickému překladu. <https://www.un.org/development/desa/disabilities/about-us/sustainable-development-goals-sdgs-and-disability.html>
- **Olga Sehnalová k Cílům udržitelného rozvoje:** Práva osob s postižením nesmí

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

zapadnout, 2017, (15 min) <https://www.sehnalova.cz/clanek/olga-sehnalova-k-cilum-udrzitelneho-rozvoje-prava-osob-s-postizenim-nesmi-zapadnout-2017-6-7.html>

- **Informace o Zprávě** o zdravotním postižení a rozvoji 2018, najdete v článku OSN, Disability and Development Report – Realizing the SDGs by, for and with persons with disabilities. Použijte automatický překlad v googlechromu. (15 min) <https://www.un.org/development/desa/dspd/2019/04/un-disability-and-development-report-realizing-the-sdgs-by-for-and-with-persons-with-disabilities/>

Videa

- **Video 1.** 17 cílů udržitelného rozvoje, ve videu Největší lekce pro svět, 6:22 <https://www.youtube.com/watch?v=6qAbzDW6B9c&list=PLb396QL1MEz0hrbcjqCnGMW0PI7EKSMD0&index=1&t=18s>
- **Video 2.** 17 cílů udržitelného rozvoje, 1:24. U videa můžete nastavit automatické titulky v češtině. <https://www.youtube.com/watch?v=0XTBYMfZyrM&t=53s>
- **Video 3.** Video generálního tajemníka OSN k mezinárodnímu dni pro osoby se zdravotním postižením, 1:09. U videa můžete nastavit automatické titulky v češtině. <https://youtu.be/xoDKw5Nxo>

Internetové stránky

- **OSN:** Vlajkový report spojených národů na téma postižení a cíle udržitelného rozvoje. UN Flagship Report on Disability and Sustainable Development Goals. Použijte googlechrome k automatickému překladu. (30 min) <https://www.un.org/development/desa/disabilities/publication-disability-sdgs.html>

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- **Asociace společenské odpovědnosti a SDGs**, sjeďte dolů na cíle, rozklikněte jednotlivé cíle, pod nimi najdete konkrétní nápady k naplnění cílů. <https://www.spolecenskaodpovednost.cz/sdgs/> (1 hodina)

Doporučené materiály

- NDA 2030 - FAKTA A ČÍSLA: <https://focus2030.org/Agenda-2030?lang=en>
Použijte automatický překlad v googlechromu.
- OSN „Nová strategie OSN pro začleňování osob se zdravotním postižením“ <https://news.un.org/en/story/2019/06/1040231> Použijte automatický překlad v googlechromu. Na podobné téma, ale z pohledu EU najdete článek v češtině zde: Evropská komise, Unie rovnosti: Strategii týkající se práv osob se zdravotním postižením na období 2021-2030
<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=cs>
- Lenchův průvodce k záchraně světa, <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/Lenchuv-pruvodce-k-zachrane-sveta.pdf>
- Globální cíle udržitelného rozvoje – 17 aktivit k 17 cílům, Junák – český skaut ve spolupráci s NaZemi v roce 2016.
<http://www.nazemi.cz/cs/globalni-cile-udrzitelneho-rozvoje-17-aktivit-k-17-cilum>
- Hra 2030 o Cílech udržitelného rozvoje a zahraniční rozvojové spolupráci. <https://svet.charita.cz/jak-pomahame/globalni-vzdelavani/materialy-ke-stazeni/hra-2030-o-cilech-udrzitelneho-rozvoje-a-zahranicni-rozvojove-spolupraci/>
- **AGENDA 2030**: Implementace Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj (Cílů udržitelného rozvoje) v České republice, Ministerstvo životního prostředí,
[https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/\\$FILE/OUR_ImplementaceAgendy2030_20190121.pdf](https://www.mzp.cz/C1257458002F0DC7/cz/agenda_2030/$FILE/OUR_ImplementaceAgendy2030_20190121.pdf)

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- Video: **Udržitelný svět ve fotkách**, A SUSTAINABLE WORLD IN 100 PHOTOS: https://www.youtube.com/watch?v=JtpEeKYUL_o
- OSN ve snadném čtení v jednoduché angličtině, How well are countries doing to make the world better and fairer for people with disabilities? <https://www.un.org/development/desa/disabilities/wp-content/uploads/sites/15/2019/12/UN-Development-and-Disability-Report-v4.pdf>

KROK 2. Provádění činností

Činnost 1: Připravte si krátkou prezentaci v Power Pointu ve snadném čtení, ve které zvýrazníte klíčová slova pro každý ze 17 cílů. Zdůrazněte (označte) cíle, které se týkají zejména zdravotního postižení, a zaměřte se na překážky, které nejvíce ztěžují dosažení cílů udržitelného rozvoje pro osoby se zdravotním postižením.

Činnost 2: Navrhněte aktivitu, ve které byste svým kolegům v práci nebo studentské třídě nebo lidem s mentálním postižením názorně ukázali, co jste se naučili v kroku 1 a co jste vytvořili v předchozí aktivitě (prezentaci). Podle oboru, ve kterém pracujete nebo studujete, si můžete vybrat, pro koho budete aktivitu navrhovat.

Celkově pro krok 2 budete potřebovat 1 až 3 hodiny.

KROK 3. Sdílení nápadů. Foro

Prostřednictvím platformy (Moodle): sdílejte na fóru prezentaci připravenou v kroku 2 (aktivita 1) a popište, jak byste zorganizovali okamžik sdílení (aktivita 2 v kroku 2) se svými kolegy/studenty/lidmi s mentálním postižením, např. načasování, způsoby práce, kontext atd.

Celkově pro krok 3 budete potřebovat až 1 hodinu.

KAPITOLA 3

ZMĚNA KLIMATU A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

KAPITOLA 3

ZMĚNA KLIMATU A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

POPIS KAPITOLY

Kapitola 3 Klimatická změna a mentální postižení se bude zabývat otázkami změny klimatu a jejich dopadem na život osob s mentálním postižením.

Změna klimatu je dlouhodobou změnou teploty a typických meteorologických vzorců na daném místě. Změna klimatu může vést k tomu, že meteorologické vzorce budou méně předvídatelné.

Změny klimatu zahrnují zvyšování globální teploty, oteplování oceánů, zmenšující se ledové plochy (ledovce), vzestup hladiny moří, extrémní povětrnostní jevy (vlny veder, cyklony atd.), okyselování oceánů.

Změny klimatu souvisely i s dalšími škodlivými povětrnostními jevy, jako jsou častější a intenzivnější hurikány, povodně, záplavy a bouře.

Na celosvětové a místní úrovni je uznáváno několik opatření na kontrolu klimatické změny. Je důležité tyto opatření následovat. Je důležité být aktivní ve snižování a předcházení klimatickým změnám.

Klimatické změny mohou navíc mít významnější dopad na osoby se zdravotním postižením, které mohou být ohroženy, pokud jsou dotčeny klíčové služby a infrastruktura. Proto je obzvláště důležité zajistit, aby ekologická transformace na klimaticky neutrální a odolnou společnost byla spravedlivá a inkluzivní a zahrnovala osoby se zdravotním postižením.

Prostřednictvím této kapitoly se pokusíme odpovědět na několik otázek:

- Co znamená klimatická změna?
- Jak se klima mění?
- Jak lidé přispívají ke změně klimatu?
- Jaké jsou důsledky těchto změn pro lidi, ale i pro zbytek světa?
- Jak zastavit klimatické změny nebo jim předcházet?

K dosažení zamýšlených výsledků a znalostí v této kapitole je navrženo několik činností s využitím vzdělávacích materiálů, prezentací, videí, dokumentů a aplikací založených na informačních a komunikačních technologiích pro tablety a mobily.

CÍLE KAPITOLY - VÝSLEDKY UČENÍ

1. osvojit si základní terminologii a definice pro pochopení pojmu klimatická změna
2. uvést příčiny změny klimatu a to, jak ovlivňují život (lidé, zvířata, rostliny) na Zemi
3. lépe pochopit dopad klimatických změn na lidi
4. zastavit změnu klimatu
5. spojit využívání inovativních technologií s učením se o změně klimatu

OBSAH

Budou řešena tato témata:

1. Klimatické změny – terminologie a definice.
2. Změna klimatu v průběhu staletí.
3. Činnosti a akce na záchranu Země (zastavení klimatických změn).

METODIKA

S ohledem na možnosti a obtíže osob s mentálním postižením budeme v kapitole používat kombinaci vzdělávacích materiálů (obrazových a textových) pro jejich úroveň znalostí a porozumění a dostupným materiálům, jako jsou videa, internetové stránky a aplikace. Kapitola kombinuje čtení, případové studie, prohlížení videí, související činnosti a sdílení připravených materiálů o změně klimatu.

Abychom lépe pochopili dopad klimatické změny na lidi, několik videí a krátkých

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

záznamů (textů a obrázků) ukáže, jak ke změně došlo a jak ovlivnila obyvatelstvo v průběhu staletí se zvláštním důrazem na změny ve 20. století a v současném stavu.

Část činnosti (krok 2 kapitoly) se zaměřuje na definici změny klimatu (důkazy, příčiny, dopady) a na to, jak kontrolovat změnu klimatu na místní a celosvětové úrovni s tím, jak by mladí lidé s mentálním postižením mohli dělat ve svém vlastním prostředí.

KROK 1. Reflexní itinerář. ZAČLENĚNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A POSTOJŮ

Níže je uvedeno několik různých materiálů, jako jsou články na internetových stránkách, videa, texty a obrázky s cílem získat poznatky o klimatické změně, včetně terminologie a definic týkajících se změny klimatu, příkladů materiálů pro lepší pochopení toho, jak změna klimatu ovlivňuje každodenní život.

Existuje několik opatření ke kontrole změny klimatu na místní a celosvětové úrovni a lze je vidět v navrhovaných materiálech.

Pro krok jedna budete potřebovat přibližně 6 hodin.

Podívejte se na následující čtení, videa a aplikace pro přípravu činností, které budete sdílet s ostatními profesionály:

Základní zdroje

- **Text 1.** National Geographic - Národní zeměpisná společnost se zabývá řadou otázek týkajících se naší planety a změny klimatu. <https://www.nationalgeographic.org/encyclopedia/climate-change/> Pro překlad do češtiny použijte automatický překladač v Googlechromu. (30 minut)

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- **Text 2.** Co je klimatická změna?, Greenpeace <https://www.greenpeace.org/czech/clanek/3785/co-je-klimaticka-zmena/> (30 minut)
- **Text 3.** Fakta o klimatické změně, OSN <https://www.osn.cz/sdg-13-prijmout-bezodkladna-opatreni-na-boj-se-zmenou-klimatu-a-zvladani-jejich-dopadu/fakta-o-klimaticke-zmene/> (10 minut)
- Velmi užitečným zdrojem s obrázky by mohla být databáze [Arasaac](https://arasaac.org/), <https://arasaac.org/> pro terminologii (klíma, počasí, materiály fosilního původu, lesy, skleníky, plyny, atmosféru, bouře, znečištění, záplavy atd.) a definice. Hesla do sekce Pictograms je dobré zadávat v angličtině (climate, weather, fossil origin materials, forests, greenhouse, gases, atmosphere, storm, pollution, flood, etc.) (20 minut)
- V databázi Arasaac je jedna velmi užitečná prezentace (ve španělštině), ale s obrázky, jako příklad aktivity pro krok 2 : <https://arasaac.org/materials/search/climate?offset=0&tab=0>

Videa

- **Video 1.** Evropská unie a Evropská komise se ve své práci a činnostech velmi intenzivně podílejí na změně klimatu (4,17 minut): <https://www.youtube.com/watch?v=FkarBWONEQo>
- **Video 2.** Poslední doba ledová (3,18 minut): https://www.youtube.com/watch?v=GchrXH_dbck V nastavení v youtube si zapněte české titulky.
- **Video 3.** Změna klimatu, chaos, a věk „Malé doby ledové“ (9,35 minut): <https://www.youtube.com/watch?v=YF8AAJSTJoM> V nastavení v youtube si zapněte české titulky.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- **Video 4.** KLIMATICKÁ ZMĚNA – NEZkreslená věda VI (10,26 minut)
<https://www.youtube.com/watch?v=52dFIY1WU7s>

Doporučené materiály

- Zdravotní postižení a změna klimatu - dopad na zdraví a přežití
<https://www.ehn.org/climate-change-and-disability-2569643231.html>
Použijte automatický překladač v Googlechromu pro překlad do češtiny. Na stránkách je také 14 minutový film “Právo být zachráněn” o přežití a zkušenostech z přírodní katastrofy v USA, můžete se na něj také podívat. (30 minut)
- Zdravotní postižení a reakce na katastrofy ve věku změny klimatu
<https://psmag.com/environment/fixing-americas-disability-disaster-response> Pro překlad do češtiny použijte automatický překladač v Googlechromu. (30 minut)
- Strategie EU - Unie rovnosti: Strategie pro práva osob se zdravotním postižením na období 2021-2030
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=COM:2021:101:FIN#PP4Contents> (45 minut)
- Amnesty International, Změna klimatu je především o lidech a jejich právech
<https://www.amnesty.cz/zprava/4626/zmena-klimatu-je-predevsim-o-lidech-a-jejich-pravech> (10 minut)

Internetové stránky

Některé další internetové stránky, na jejich prohlédnutí budete potřebovat zhruba 1 hodinu a 30 minut:

- Naše planeta, naše budoucnost, Evropská komise
https://ec.europa.eu/clima/sites/youth/solutions_cs

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- Zelená dohoda pro Evropu https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_cs
- Dopady změny klimatu (UK) <https://www.metoffice.gov.uk/weather/climate-change/effects-of-climate-change> Pro překlad do češtiny použijte automatický překladač v Googlechromu.
- Co je změna klimatu? <https://www.klimatickazmena.cz/cs/vse-o-klimaticke-zmene/pruvodce-zmenou-klimatu/>
- Zprávy o klimatu - OSN <https://www.un.org/en/climatechange/reports> Pro překlad do češtiny použijte automatický překladač v Googlechromu.

Aplikace pro tablety a chytré telefony

Poznámka: při stahování ze stránky Google play doporučujeme stahovat jen po antivirovém ověření. I přes to, že je stránka oficiální, může dojít ke stažení hackery napadeného souboru.

- KlimaScience - informace o změně klimatu: https://play.google.com/store/apps/details?id=com.climatescience.climate_science&hl=en_CA&gl=US (20 minut)
- Aplikace pro záchranu planety <https://planetrescueapp.com/> (20 minut)

Příklady aplikací a webů na pomoc planetě v češtině:

- Aplikace **BioLog** <https://biolog.nature.cz/biolog/cz/Article/AboutProject> aplikace lze stáhnout zde: <https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.nature.biolog> (Mobilní aplikace, která umožní lokalizovat, fotit a zapisovat, co jste pozorovali přímo v terénu. Pokud svá pozorování pošlete, pomůžete tak chránit přírodu.)
- Aplikace **Mobilní rozhlas**, kromě informací o vaší obci je přes ni také možné hlášení podnětů - Prostřednictvím aplikace můžete velmi jednoduše

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

upozornit samosprávy na vznikající černé skládky, poničené lavičky, rozbité osvětlení nebo třeba nebezpečné výmoly v silnici.

https://play.google.com/store/apps/details?id=com.neogenia.zlepseme_cesko

- **Zalejme** <https://zalejme.cz/> Mapa a web jak na zalévání stromů společně.
- **Zvíře v nouzi**: Aplikace, přes kterou můžeš **kontaktovat záchranou stanici**, když narazíš na zvíře v nouzi:
<https://play.google.com/store/apps/details?id=cz.uhk.fim.zvirevnouzi&hl=cs>

Na trhu existuje mnoho technologických zdrojů užitečných pro přípravu aktivity, jako je Power Point, Canva, Prezi nebo Genially. Pro návrh by se rovněž mohl použít Kahoot, Padlet, Mentimeter a Quizlet. Praktické aktivity můžete vytvořit třeba v Canvě nebo Prezi.

KROK 2. Vykonávání činností

Na základě všech informací a znalostí připravte materiál na téma změny klimatu pro lidi s mentálním postižením. Můžete například vytvořit prezentaci o vzniku a vlivu změn klimatu s obrázky a videy z materiálů navržených v kroku 1. Materiál musí zvýšit povědomí o změně klimatu a o tom, jak ovlivňují lidi, zejména osoby s mentálním postižením.

Na aktivity v kroku 2 budete potřebovat přibližně 3 hodiny.

Co má materiál obsahovat:

1. Připravte prezentaci/materiál - od definice změny klimatu přes hlavní dopad na změnu klimatu až po opatření, která by mohla být přijata k zastavení změny klimatu.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

2. Do prezentace/ materiálu zahrňte, jak změna klimatu ovlivňuje osoby s mentálním postižením
3. Vyberte si pro vás nejpříjemnějších technologie pro tvorbu (Canva, Prezi, Powerpoint.....)
4. Do prezentace/ materiálu dejte alespoň 5 bodů (charakteristik), co změna klimatu znamená, 2 příčiny změny klimatu a 3 dopady změny klimatu.
5. Do prezentace/ materiálu dejte hlavní opatření k zastavení změny klimatu (čistá energie, průmyslové inovace, politika v oblasti klimatu, osobní činnost, potraviny a zemědělství atd.)
6. Do prezentace/ materiálu zahrňte, co lidé s mentálním postižením mohou dělat v každodenním životě k zastavení klimatické změny.

KROK 3. Sdílení nápadů. Foro

Budete potřebovat přibližně 1 hodinu.

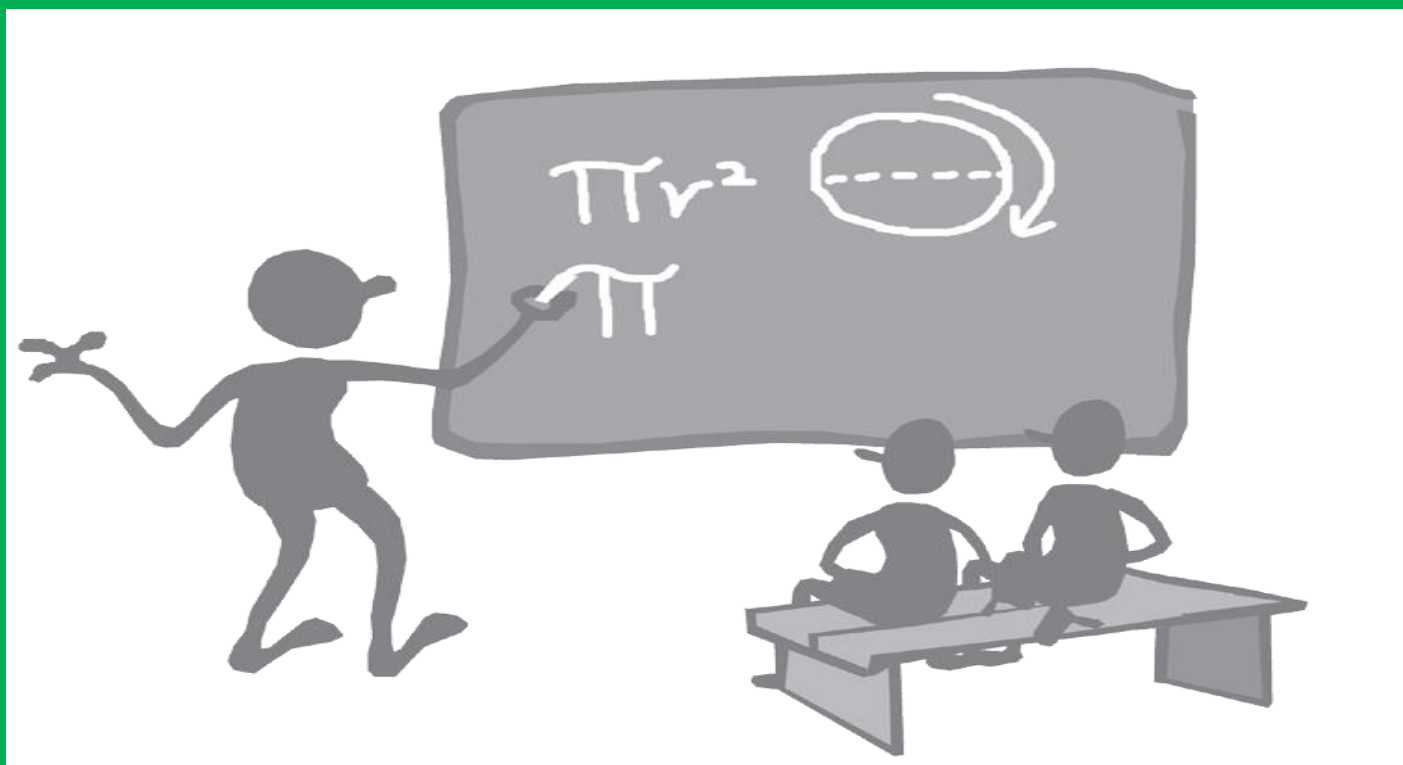
V této části sdílejte s ostatními odborníky – účastníky kurzu, to co jste vytvořili:

1. Podělte se o svoji prezentaci/ materiál o změně klimatu a prodiskutujte s ostatními účastníky fóra klíčové body prezentace/ materiálu.
2. Pro diskutujte s účastníky nové myšlenky a nápady.
3. Aktualizujte svůj koncept na základě návrhů a nápadů, které jste získali.

KAPITOLA 4

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

KAPITOLA 4

ROVNOST ŽEN A MUŽŮ A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

POPIS KAPITOLY

Kapitola rovnosti žen a mužů a zdravotního postižení je navržena tak, abychom lépe porozuměli sociální situaci a diskriminaci žen se zdravotním postižením. Snažíme se definovat a zvyšovat povědomí o nerovnostech, diskriminaci a zneužívání, které postihují ženy se zdravotním postižením.

Kapitola vám pomůže dozvědět se více o souvislostech a formách diskriminace z důvodu zdravotního postižení a pohlaví s cílem zajistit informovanost a zvládnutí situace – především prostřednictvím prevence a senzibilizace. Používáme teoretické a praktické materiály: články, videa, případové studie a osvědčené postupy, aby pro vás bylo téma zajímavé a motivující.

CÍLE KAPITOLY – VÝSLEDKY UČENÍ

1. Citlivost k tématu kapitoly.
2. Rozeznat význam a aktuálnost tématu rovnosti žen a mužů u žen se zdravotním postižením.
3. Získání komplexních znalostí, které mohou být předány mladým lidem s mentálním postižením (MP).
4. Zvážení řešení proti genderové nerovnosti se ženami se zdravotním postižením.

OBSAH

V rámci našeho modulu se budeme zabývat následujícími tématy:

1. Rovnost žen a mužů a začleňování hlediska rovnosti žen a mužů (gender mainstreaming.)
2. Rovnost žen a mužů a zdravotní postižení, vícenásobná diskriminace.
3. Oblasti diskriminace na základě pohlaví v případě žen s MP.
4. Ženy se zdravotním postižením a sexualita, mateřství.
5. Řešení genderové nerovnosti a zdravotního postižení.

METODIKA

Kapitola kombinuje čtení, případové studie, prohlížení videí, související činnosti a sdílení připravených materiálů. Kapitola by nutně zahrnovala práva osob se zdravotním postižením a zákaz diskriminace, který je však podrobně popsán v kapitole 1. Proto si před zahájením této části vzpomeňte na své znalosti zejména v následujících tématech: Zdravotní postižení a lidská práva, práce a rodina; Zdravotní postižení a zneužívání; Začleňování problematiky zdravotního postižení.

V kapitole začneme s hlavními pojmy a definicemi, pak se můžete dozvědět o konkrétnějších tématech. Po přečtení a sledování souvisejících materiálů můžete prohloubit své znalosti účastí na aktivitách, které budou sloužit jako shrnutí kapitoly a také jako sebereflexe daného tématu. Na konci kapitoly můžete sdílet své nápady, myšlenky s ostatními účastníky tohoto kurzu v online fóru.

KROK 1. Reflexní itinerář. ZAČLENĚNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A POSTOJŮ

V první části kapitoly se můžete dozvědět o rovnosti žen a mužů obecně v kostce, pak se dostanete přímo k hlavnímu tématu: práva žen se zdravotním postižením v souvislosti s diskriminací. Pak můžete určit oblasti, v nichž jsou ženy se zdravotním postižením obecně znevýhodněny. Ve druhé části kapitoly se můžete zabývat případovou studií v konkrétnějším tématu, jmenovitě sexualitě a mateřství žen se zdravotním postižením, a můžete najít nějaké návrhy na společenské řešení.

Zpracování této části jednotky trvá asi 3 hodiny. Začněme!

1. *Koncepce rovnosti žen a mužů*

V posledních desetiletích se globální a evropská opatření zlepšila na podporu rovnosti žen. Ačkoli bylo dosaženo zlepšení v oblasti dříve pozorovaných

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

nerovností ve vzdělávání, v mnoha regionech světa přetrvávají značné nerovnosti mezi ženami a muži. Zajištění rovnosti žen, podpora účasti žen ve společnosti a omezení jejich represe vyžaduje zvýšené úsilí a právní předpisy, zejména ve společnostech, kde diskriminace na základě pohlaví funguje tradičně. Předpisy jsou k dispozici na úrovni OSN, EU a dokonce i na vnitrostátní úrovni: v praxi však nejsou splněny právní požadavky a předpisy z důvodu patriarchálních tradic.

SLEDUJTE Naladte se na toto téma zobrazením krátkého videa o historii hnutí za rovnost žen a mužů (Video1).

PŘEČTĚTE si prosím jednoduchou definici toho, co znamená rovnost žen a mužů v článku 1.

„Gender mainstreaming“ neboli začleňování genderového hlediska nebo také začleňování hlediska rovnosti žen a mužů. Nejdůležitějším nástrojem pro dosažení rovnosti žen a mužů v EU je strategie začleňování hlediska rovnosti žen a mužů, což znamená, že všechna politická opatření musí zohledňovat rovnost žen a mužů. Musí být řešena ve všech fázích rozhodování a na všech úrovních. Genderový mainstreaming je pohledem takovým druhem „brýlí“, ve kterém vidíme muže a ženy jednou optikou a ženy a muže s celými brýlemi, a tím sledujeme sociální, ekonomické, politické, přírodní, environmentální procesy, aspirace, politické, ekonomické, sociální trendy, cíle, hodnoty.

PŘEČTĚTE si krátký článek Evropské rady (článek 2) o začleňování hlediska rovnosti žen a mužů (genderový mainstreaming), abyste se seznámili s tímto tématem.

Podívejte se také na weby uvedené níže v seznamu Weby.

2. Rovnost žen a mužů a zdravotní postižení – vícenásobná/dvojitá diskriminace

VIDEO Naladte se na téma rovnost žen a mužů a zdravotní postižení sledováním krátkého filmu Guest Room v angličtině (Video2). Jaký druh genderových témat jsou podle vašeho názoru prezentovány/ilustrovány ve videu ve spojení se ženami s mentálním postižením?

Ženy a dívky se zdravotním postižením jsou v souvislosti s rovností žen a mužů po

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

dlouhou dobu ignorovány. Nebyly zjišťovány jejich specifické problémy, jejich potřeby, žádné právní předpisy neochránily jejich práva a ženy a dívky se zdravotním postižením nebyly v obecných právních předpisech o zdravotním postižení zmíněny. Na začátku roku 2000 byly uznány nedostatky právních předpisů na ochranu žen se zdravotním postižením, zejména na mezinárodní úrovni, a byly stanoveny první úmluvy týkající se diskriminace žen se zdravotním postižením.

Ženy se zdravotním postižením mohou být vystaveny vícenásobné diskriminaci nebo dvojité, a ženy se zdravotním postižením jsou proto skupinou s více riziky. Vícenásobná diskriminace neznamena jen větší diskriminaci. Naléhavě vyzývá ženy se zdravotním postižením, se brát za svá práva nejen v ohledu postižení, ale i v oblasti nerovnosti pohlaví.

OSVĚDČENÉ POSTUPY: Population Reference Bureau (PRB) – We Decide ENGAGE. PRB podporuje “Rozhodujeme se”, která se zaměřuje na komunikaci sexuálních a reprodukčních práv dívek a žen se zdravotním postižením a zvyšování povědomí o genderově podmíněném zneužívání, které je ohrožuje. K dispozici máte video na toto téma. Udělejte si čas a podívejte se na video We Decide ENGAGE, ve kterém upozorňují na výše uvedená témata. (Video3).

3. Oblasti diskriminace žen se zdravotním postižením na základě pohlaví

ČTĚTE A PŘEMÝŠLEJTE: Oblasti související s diskriminací žen se zdravotním postižením jsou uvedeny v Článku 5: APERIO Analýza ženy se zdravotním postižením 2011. Při pročítání textu se snažte přemýšlet o rozdílech mezi nevýhodami žen se zdravotním postižením a oblastmi diskriminace žen bez zdravotního postižení. Může v tom také pomoci článek 4, 6 a 7.

PŘÍPADOVÁ STUDIE: Sofie - Žena se zdravotním postižením a sexualita a mateřství

Přečtěte si nejprve doporučenou literaturu na toto téma pro rozpróudění myšlenek a inspiraci: Článek 5: APERIO Analýza ženy se zdravotním postižením 2011. Přečtěte si také články 6 a 7.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Nyní si prosím pečlivě přečtěte případovou studii a zamyslete se nad ní z hlediska rovnosti žen a mužů. Pokud jste připraveni, jděte do části „Krok 2 dělání aktivity“ a proveďte související úkoly.

PŘÍPADOVÁ STUDIE – SOFIE

Sofia je 34letá žena s Downovým syndromem, která žije v pečovatelském domě. Pracuje jako servírka v kavárně na částečný úvazek, má z toho malý příjem. Ve volném čase si užívá zahradničení, plavání a výrobu palačinek. Má těžkou chorobu srdce.

Má partnera, Daniela, 37letého muže s mírným mentálním postižením. Ten pracuje v hotelu. Nežijí spolu, i když by chtěli. Daniel se někdy zdá nespolehlivý: 1-2krát za měsíc se neobjeví celé dny, Sofia neví, kde je. Říká, že být sám je pro něj důležité. Navzdory tomu jsou Sofie a Daniel ve vztahu 6 let. Před Danielem měla Sofie aktivní sexuální život. Pomocníci v pečovatelském domě se ji snažili přesvědčit mnohokrát, aby brala antikoncepční pilulky, aby se zabránilo nechtěnému těhotenství. Sofia to odmítla, řekla, že chce dítě. Před měsícem zjistila, že je těhotná s Danielem. Její přítel si není jistý, jestli by dítě chtěl, nebo ne, ale Sofia mu řekla, že si dítě chce nechat. Jak příbuzní, tak pracovníci domova jsou proti tomu.

5. Boj proti diskriminaci žen se zdravotním postižením – společenské řešení

PŘEMÝŠLEJTE O TOM jaká společenská a dokonce individuální řešení existují k odstranění nerovností mezi ženami a muži a zavádějí strategie začleňování hlediska rovnosti žen a mužů a zdravotního postižení. Inspirace najdete také v článku 4, 6 a 7. Své myšlenky můžete sdílet později v části „KROK 2“.

Podívejte se na následující čtení a videa pro přípravu aktivit a účast na fóru na konci kapitoly.

Základní zdroje

Budete potřebovat asi 90 minut.

- **Článek 1: Co je genderová rovnost** Human rights career. What Does Gender Equality Mean? Použijte automatického překladu přes Googlechrom do

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- češtiny. <https://www.humanrightscareers.com/issues/what-does-gender-equality-mean/>
- **Článek 2: Rada Evropy Co je genderový mainstreaming** Council of Europe: What is gender mainstreaming? Použijte automatického překladu přes Googlechrom do češtiny. <https://www.coe.int/en/web/genderequality/what-is-gender-mainstreaming> Stručný popis toho, co je genderový mainstreaming, najdete v češtině také zde <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/rovnost-zen-a-muzu/genderovy-mainstreaming/co-znamená-genderovy-mainstreaming--246549/>
  - **Článek 3: OSN, Ženy a dívky se zdravotním postižením**, Použití obou pohledů pohlaví i postižení. Níže v textu najdete informace o Mezinárodní síti žen se zdravotním postižením. Použijte automatického překladu přes Googlechrom do češtiny. <https://www.un.org/development/desa/disabilities/issues/women-and-girls-with-disabilities.html>
  - **Článek 4:** Usnesení Evropského parlamentu o situaci zdravotně postižených žen (2018/2685(RSP). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018IP0484&from=CS>
  - **Článek 5: APERIO Analýza ženy se zdravotním postižením 2011** <https://www.vlada.cz/assets/ppov/vvzpo/dokumenty/APERIO-Analyza-zeny-se-zdravot-postizenim.rtf>
  - **Článek 6** Zaostřeno na opatření ve prospěch žen, Evropská komise 2020, stáhněte si jako pdf přílohu v češtině na adrese https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/1b886813-584a-11ea-8b81-01aa75ed71a1/language-cs?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=41957&WT.ria_f=5703&WT.ria_ev=search
  - **Článek 7** Na cestě k Unii rovnosti, Strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, Evropská komise, stáhněte si jako pdf přílohu v češtině na adrese https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/1b886813-584a-11ea-8b81-01aa75ed71a1/language-cs?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=41957&WT.ria_f=5703&WT.ria_ev=search

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

</publication/84bd5dd5-7879-11ea-a07e-01aa75ed71a1/language-cs/format-PDF/source-search>

Videa

Na sledování všech videí potřebujete asi 35 minut.

- **Video 1: Historie hnutí za genderovou rovnost, video je kreslené, v angličtině** History of the Movement for Gender Equality, 02:39
U videa lze nastavit titulky v češtině.

<https://www.youtube.com/watch?v=Q93N-wlqFqE>

Nebo se do tématu naladíte těmito videi v češtině:

Rovnost žen a mužů, 1 min

<https://www.youtube.com/watch?v=AHAsXsz4vuE>

Cíl5: Rovnost mužů a žen (SDG5), 1 min

<https://www.youtube.com/watch?v=jvSVzrueDsM>

- **Video 2: Pokoj pro návštěvy „Guest room“** 12:44:
<https://vimeo.com/120125960> Film je v angličtině, je možné zapnout anglické titulky, nemluví se v něm mnoho. Český přepis titulků najdete v Moodlu.
- **Video 3: We Decide ENGAGE**, 14:03:
https://www.youtube.com/watch?v=xlFNizfcT_4 U videa lze nastavit titulky v češtině.

Doporučené materiály

- **Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 až 2030 Vláda ČR**
https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Strategie_rovnosti_zen_a_muzu.pdf Prolistujte materiál, koukněte zejména na strany 9 až 13, kde je obecný popis situace v ČR, a stranu 23 schéma cílů.
- **Analýza příčin nízké zaměstnanosti zdravotně postižených žen**, 2005

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Factum Invenio pro MPSV, například strana 50 až 62.

<https://www.vlada.cz/assets/ppov/rada-pro-rovne-prilezitosti/oddeleni/dokumenty/Nizka-zam-zdrav-post-zen.pdf>

Internetové stránky

Na prohlédnutí webů budete potřebovat zhruba 60 minut.

- **Evropský institut pro rovnost žen a mužů** <https://eige.europa.eu/cs/in-brief>
- **Rovnost žen a mužů definice** <https://eige.europa.eu/thesaurus/terms/1168?lang=cs>
- **Gender mainstreaming** <https://eige.europa.eu/cs/in-brief> V sekci „Na čem pracujeme“ najdete odkaz na začleňování genderového hlediska nebo více v angličtině zde: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming> (použijte automatický překlad v Googlechromu)
- **Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW)**, použijte automatického překladu přes Googlechrom do češtiny. <https://endcorporalpunishment.org/human-rights-law/cedaw/>
Znění úmluvy v češtině naleznete zde <https://www.osn.cz/wp-content/uploads/2015/03/umluva-o-odstraneni-vsech-forem-diskriminace-zen.pdf>

KROK 2. Provádění činností

1. *Infografická ilustrace/ tvorba plakátu.*

Budete potřebovat zhruba 60 minut.

Vytvořte kreativní, plakát s využitím statistik EU o ženách se zdravotním postižením. Použijte dané zdroje (např. článek 4) k nalezení odpovědí na následující otázky a neváhejte přidat další, pokud chcete:

- Kolik žen a dívek se zdravotním postižením žije v EU?
- Jaké je procento žen se zdravotním postižením pracujících v EU?
- Kolikrát je u žen se zdravotním postižením vyšší pravděpodobnost, že se stanou oběťmi násilí, než ženy bez zdravotního postižení?

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- Jaké procento zdravotně postižených žen bylo v životě vystaveno fyzickému nebo sexuálnímu násilí ze strany partnerů?

Plakát uložte jako obrázek.

Porovnejte tyto statistické údaje s údaji ve vaší zemi, pokud najdete statistiky k tématu.

2. *Prezentace zaměřená na senzibilizaci mladých lidí s mentálním postižením.*

Předpokládaný čas zpracování: 120 minut.

Přemýšlejte o tom, jak byste sdíleli téma genderové rovnosti a zdravotního postižení s mladými lidmi s mentálním postižením. Vytvořte snadno srozumitelnou prezentaci, která bude obsahovat následující témata:

A. Pojem genderové rovnosti ve zkratce.

B. Oblasti diskriminace žen se zdravotním postižením.

C. Napište alespoň 2-3 jednoduché nápady nebo činnosti, které mohou aktivně přispět k dosažení genderové rovnosti a mohou být realizovány i lidmi s mentálním postižením. Pamatujte, že všechny společenské změny začínají u jednotlivce.

3. *Případová studie* (30 min). Odpovězte prosím na následující otázky týkající se případové **studie SOFIA**, krátce v maximálně 15–20 větách.

▪ Shromážděte všechny stereotypy související s případem.
▪ Stručně napište svůj názor a shromážděte argumenty na podporu Sofie v tom mít dítě, nebo argumenty proti, pokud je k nim důvod.
▪ Přemýšlejte o tom a napište svůj názor na to, jak Sofii pomoci žít s jejími mateřskými právy po narození dítěte/při výchově dítěte.

KROK 3. Sdílení nápadů. Foro

Sdílejte zde ve fóru připravenou prezentaci (aktivita 2 z kroku 2) s ostatními účastníky kurzu. Společně přemýšlejte o navržených řešeních.

Budete potřebovat zhruba 60 minut.

KAPITOLA 5

BUDOVÁNÍ MÍROVÉHO A SPRAVEDLIVÉHO PROSTŘEDÍ A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

KAPITOLA 5

BUDOVÁNÍ MÍROVÉHO A SPRAVEDLIVÉHO PROSTŘEDÍ A MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ

POPIS KAPITOLY

Uvědomění si toho, že osoby se zdravotním postižením jsou běžnou součástí lidské společnosti, mají rovná práva jako všichni ostatní, vyžadují důstojné zacházení, tvoří základ pro spravedlivý a mírový svět. Mír a konflikty se týkají všech.

Kapitola nás seznámí s tématy míru a jeho podmínek, existencí konfliktů a jejich řešením a seznámí nás i s tím, jak lze osobní angažovaností přispět k vytvoření spravedlivého prostředí.

Přemýšlení o tomto tématu nás vede k přesvědčení, že lidé s mentálním postižením mohou s potřebnou podporou zaujmout aktivní roli v přispívání k tvorbě mírového a férového prostředí.

CÍLE KAPITOLY - VÝSLEDKY UČENÍ

1. Účastník dokáže konkrétně a jednoduše říci, co je mír a co dokáže udržet mír v Evropě.
2. Účastník dokáže použít objektivní data pro popis pozitivního vývoje ve světě.
3. Účastník dokáže vysvětlit, co vede k řešení konfliktů ve světě.
4. Účastník je obeznámen s mírovými organizacemi a umí popsat, jak přispívají k udržení míru.
5. Účastník umí vysvětlit, jak důležitá je osobní angažovanost a jak může člověk osobně přispět k budování mírového a spravedlivého prostředí.
6. Účastník umí uvést příklady diskriminace.

OBSAH

V rámci kapitoly se budeme zabývat následujícími tématy:

1. Co je mír.
2. Jaká jsou možná řešení konfliktů na celosvětové úrovni.
3. Jak může jednotlivec přispět k míru a spolupráci mezi lidmi.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

4. Co je diskriminace.

METODIKA

Kapitola kombinuje četbu různých materiálů, sledování videí, práci s grafy, práci s webovými stránkami.

Účastník vypracuje několik praktických úkolů týkajících se přidělených témat. Bude sdílet své znalosti a výsledky některých úkolů s ostatními účastníky e-learningu (Moodle).

Celá kapitola bude trvat 10 hodin (1 hodina = 60 min).

KROK 1. Reflexní itinerář. ZAČLENĚNÍ NOVÝCH ZNALOSTÍ, DOVEDNOSTÍ A POSTOJŮ

Přečtěte si a sledujte následující čtení, weby (internetové stránky mají specifická témata důležitá pro vaši pozdější práci) a **videa** pro přípravu aktivit a účast na Fóru na konci kapitoly.

Při návštěvě www.gapminder.org si prohlédněte různá témata popisující současný stav světa. Otestujte se. Jedná se o sklápěcí kvíz, kde se vždy dozvíte správnou odpověď a další informace o tématu.

Pro krok 1 budete potřebovat celkovou dobu 5 hodin.

Základní zdroje

Budete potřebovat 2 hodiny a 40 min.

- Přečtěte si přílohu Pracovní materiál pro učitele – Motivace na téma „mír“ (název souboru COV_Mir.doc) (30 min) Stáhnete ji v přílohách aktivity <http://www.vychovakobcanstvi.cz/pvo/reseni-konfliktu-v-sesti-krocich-0>
- Projděte si didaktický materiál Svět bez konfliktů, Gugel Günther; Jäger Uli, 2007 (80 min) http://invenio.nusl.cz/record/180872/files/nusl-180872_1.pdf?version=1

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- Přečtěte si Cíl 16 Mír, spravedlnost a silné instituce (10 min)
<https://www.osn.cz/sdg-16-podporovat-mirove-a-inkluzivni-spolecnosti-pro-udrzitelny-rozvoj-zajistit-vsem-pristup-ke-spravedlnosti-a-vytvorit-efektivni-odpovedne-a-inkluzivni-institute-na-vsech-urovnich/>
- Přečtěte si Co EU dělá pro své občany, z EU (10 min)
https://europa.eu/european-union/about-eu/what-the-eu-does-for-its-citizens_cs
- Přečtěte si znění Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením ve snadném čtení, vezměte na vědomí články úmluvy, které se zabývají diskriminací, uvědomte si důležitost toho, aby se lidé s mentálním postižením dozvěděli o těchto tématech. Budete potřebovat 30 minut.
„Mezinárodní úmluva o právech osob se zdravotním postižením ve snadném čtení“ <https://umluva.cz/umluva/>

Videa

Chcete-li sledovat všechna videa, budete potřebovat 30 minut.

- **Video 1.** „Co je Evropská unie? Podívejte se na naše snadno pochopitelná videa“ Od Inclusion Europe (3 min) <https://www.inclusion-europe.eu/what-is-the-european-union-watch-our-easy-to-understand-video/> (video je ve velmi jednoduché angličtině)
- **Video 2.** „Evropský sbor solidarity - spojte se se solidaritou“ (3 min) Video je v jednoduché angličtině, už jen obraz vás může inspirovat.
<https://www.youtube.com/watch?v=IRQ781NPAY&t=87s> Video v češtině „Evropský sbor solidarity jasně a stručně – Mladí info ČR“ (1 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=Mc5B-fGaoRw>
- **Video 3.** „Diskriminace“ (13 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=Jlht4BKOT-8>
- **Video 4.** Negativní a pozitivní mír, Johan Galtung’s Negative and Positive Peace , (10 min) (Nastavte si automatický překlad do češtiny v titulcích)
<https://www.youtube.com/watch?v=jpw6ypVg0qE>

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Internetové stránky

Budete potřebovat 2 hodiny.

- OUR WORLD IN DATA <https://ourworldindata.org/a-history-of-global-living-conditions-in-5-charts> (25 min) Přečtěte si tuto webovou stránku (v angličtině) s automatickým překladem (přes Google Chrome) do českého jazyka.
- SKAUTI <https://www.scout.org/messengersofpeace> (15 min) Přečtěte si tuto webovou stránku (v angličtině) s automatickým překladem (přes Google Chrome) do českého jazyka. Nebo v češtině o tomtéž najdete zde <http://www.ursus.skouting.cz/skautska-metoda-novy-prvek-zapojeni-do-spolecnosti/>
- AMNESTY INTERNATIONAL <https://www.amnesty.cz/diskriminace> (30 min)
- GAPMINDER www.gapminder.org (20 min) Přečtěte si tuto webovou stránku (v angličtině) s automatickým překladem (přes Google Chrome) do českého jazyka. Při návštěvě www.gapminder.org si prohlédněte různá témata popisující současný stav světa. Otestujte se. Jedná se o tipovací kvíz, kde se vždy dozvíte správnou odpověď a další informace o tématu.
- INCLUSION EUROPE <https://www.inclusion-europe.eu/eu-solidarity-corps/> (15 min) Můžete si přečíst tuto webovou stránku ve Snadném čtení (v angličtině) s automatickým překladem (přes Google Chrome) do českého jazyka. Nebo web v češtině zde https://europa.eu/youth/solidarity/mission_cs
- OSN <https://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/mir-a-bezpecnost/> (15 min)

KROK 2. Provádění činností

Pro všechny aktivity v kroku 2 budete potřebovat celkový čas 4 hodiny.

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Po prostudování výše uvedených materiálů udělejte tyto činnosti (pořadí činností je na vás):

1. Napište a shromážděte alespoň 3 příklady důkazů pozitivního vývoje ve světě. Na to budete potřebovat 20 minut.
2. Napište krátkou esej (jedna stránka stačí) na téma „Co si myslíte, že je mír a co je důležité pro to, aby bylo válek (konfliktů) co nejméně“. Na to budete potřebovat 50 minut.
3. Vypracujte a proveďte průzkum na toto téma: Jaké jsou potřeby lidí ve válce nebo vážných konfliktech a jaký druh podpory je pro ně smysluplný. Budete potřebovat 1 hodinu a 30 minut.

Jak na to:

- Navrhněte průzkum max. 5 otázek.
  - Udělejte průzkum mezi rodinou, přáteli, sousedy nebo kolegy. Zeptejte se a získejte odpovědi od nejméně 6 lidí. Můžete se zeptat e-mailem.
  - Získejte výsledky.
  - Shrňte výsledky ve větách.
4. Shromážděte tipy od kolegů ve vaší organizaci nebo škole, jak mohou lidé s mentálním postižením konkrétně a prakticky přispět k míru a spravedlivějšímu prostředí. Budete potřebovat 1 hodinu a 20 minut.

Jak na to:

- Vytvořte diskusní skupinu s kolegy z vaší organizace o tom, jak mohou lidé s mentálním postižením konkrétně a prakticky přispět k míru a spravedlivějšímu prostředí.
- Diskutujte se skupinou.
- Shromážděte alespoň 5 tipů.

KROK 3. Sdílení nápadů. Foro

Pro krok 3 budete potřebovat 1 hodinu.

Podělte se o své nápady, prodiskutujte příklady a tipy (od svých skupin kolegů v práci nebo ve škole v **kroku 2**. Činnost 4.). Přemýšlejte společně s ostatními účastníky tohoto kurzu o dalších možných způsobech osobního zapojení osob s mentálním postižením, o tom, co mohou konkrétně a prakticky udělat, aby přispěli k míru a spravedlivějšímu prostředí.

MATERIÁLY A ZDROJE PRO VÍCE INFORMACÍ

- **2 videa** ve velmi snadné angličtině. Můžete si spustit automatický překlad do češtiny v nastavení a titulcích.
  - Globální strategie EU - Zahraniční politika je pro Vás důležitá, video v jednoduché angličtině (1 min)
<https://www.youtube.com/watch?v=JcHHI9KHSXk>
  - Co je EU ve snadném čtení od Inclusion Europe (3 min)
<https://www.inclusion-europe.eu/what-is-the-european-union-watch-our-easy-to-understand-video/>
- **Nobelova cena míru** <https://www.nobelprize.org/prizes/peace/> Můžete si přečíst tuto webovou stránku ve Snadném čtení (v angličtině) s automatickým překladem (přes Google Chrome) do českého jazyka. Nebo informace v češtině naleznete zde https://cs.wikipedia.org/wiki/Nobelova_cena_za_m%C3%ADr
- **Proměnou světa měnit sama sebe**, 8. bod skautské výchovné metody <https://casopis.skauting.cz/promenou-sveta-menit-sama-sebe-4051>

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

- **Zahraniční a bezpečnostní politika, Evropská unie**
https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_cs
- **Prolomení cyklu násilných konfliktů Johan Galtung**, video, Breaking the Cycle of Violent Conflict with Johan Galtung, (58 min) (Nastavte si automatický překlad do češtiny v titulcích)
<https://www.youtube.com/watch?v=16YiLqftppo>
- **Krátké video o konceptu násilí od Johana Galtunga** (4 min) Short video of Johann Galtung explaining his concepts of violence (Nastavte si automatický překlad do češtiny v titulcích)
<https://www.youtube.com/watch?v=QPugNKYwAAc>

Příloha

Užitečné zdroje

“Kompas, manuál pro výchovu mladých lidí k lidským právům”

https://www.naerasmusplus.cz/file/4110/kompas_manual.pdf

Kompas poskytuje náměty, inspiraci a motivaci na výpravě do oblasti výchovy k lidským právům.

- seznamuje čtenáře s tím, jak chápeme výchovu k lidským právům. Měla by jej motivovat, inspirovat a ukázat mu, jak lze Kompas a vzdělávací přístupy, na nichž je založen, co nejlépe využít.
- nabízí soubor devětačtyřiceti aktivit s rozdílnou úrovní obtížnosti, které se vztahují k různým tématům a různým typům práv.
- obsahuje náměty a tipy pro všechny, kteří se chtějí aktivně podílet na podpoře lidských práv.
- podává základní informace o lidských právech, mezinárodních normách a dokumentech.
- poskytuje doplňující informace o jednotlivých tématech.
- Přílohy: zahrnují základní informace o právních dokumentech na ochranu lidských práv.

„Úmluva o právech osob se zdravotním postižením“

<https://www.ochrance.cz/umluva/>

- Webové stránky Veřejného ochránce práv, které se věnují Úmluvě o právech osob se zdravotním postižením. Účelem úmluvy je podporovat, chránit a zajišťovat plné a rovné užívání všech lidských práv a základních svobod všemi lidmi s postižením a podporovat úctu k jejich přirozené důstojnosti. Česká republika podepsala Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením dne 30. března 2007. Po dovršení procesu ratifikace vstoupila Úmluva pro Českou republiku v platnost dne 28. října 2009. Naleznete zde jednotlivé články úmluvy a její preambuli.
- Znění úmluvy ve snadném čtení naleznete zde <https://umluva.cz/umluva/>

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

„Občanství – metodika pro poskytovatele podpory, Sam Sly a Bob Tindall Centre for Welfare Reform“

<https://www.kvalitavpraxi.cz/res/archive/004567.pdf?seek=1575137487>

Klíče k občanství jsou původně britským konceptem, který vymyslel Simon Duffy a publikoval v roce 2003 jako průvodce, jak poskytovat dobrou podporu lidem s potížemi v učení. Postupně byly zásady přijaty dalšími spolupracovníky poskytujícími podporu lidem s potížemi v učení. Počet profesionálů, kteří vnímají, že tyto zásady platí pro všechny, se stále zvyšuje. Klíče k občanství je publikace, která pomohla mnoha lidem zlepšit jejich životy. Byl to impuls rozvoje skutečného občanství pro všechny.

„Fenomén aktivního občanství a jeho odezvy v životech lidí s mentálním postižením v ČR a ve vybraných evropských zemích“, Mgr. Šárka Káňová, 2016,

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, DIZERTAČNÍ PRÁCE

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/81827/140051384.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Práce se zabývá konceptem aktivního občanství a možnostmi jeho naplňování lidmi s mentálním postižením ve čtyřech evropských zemích, v ČR, ve Švýcarsku, Irsku a Švédsku.

„Kompetence globálního občanství“

https://www.skautinazemi.cz/sites/default/files/2019-04/03_Kompetence%20glob%C3%A1ln%C3%ADho%20ob%C4%8Danstv%C3%AD_BROZURA_JEDNOSTRANKY_WEB.pdf

Kompetence globálního občanství poskytují východiska vzdělavatelkám a vzdělavatelům, kteří chtějí podporovat mladé lidi v aktivním jednání ve prospěch důstojného a udržitelného života všech lidí na zemi. Identifikujeme v nich nejdůležitější hodnoty a postoje, oblasti znalostí a dovedností, o nichž si myslíme, že mladí lidé potřebují k tomu, aby se mohli aktivně podílet na utváření spravedlivějšího světa a podporovat udržitelnost života na naší planetě.

„Svět, který chceme, Česká stopa ve světě“

https://www.mzv.cz/file/4175117/Svet_ktery_chceme_Ceska_stopa_ve_svet_e.pdf

Číslo projektu: 2020–1-ES01-KA204–081996 E10208678

Brožura pojednává o sedmnácti Cílech udržitelného rozvoje. Na těchto cílech se v roce 2015 dohodly členské státy Organizace spojených národů, včetně České republiky, a zavázaly se k jejich plnění do roku 2030.

„Manuál Start the Change“ <https://www.amnesty.cz/data/file/4617-manual-cr-2019-srpen.pdf?version=1568161917>

Manuál provází pedagogy a pedagožky a představujeme Cíle udržitelného rozvoje a vysvětlujeme jejich propojení s migrací. Poskytuje informace o čtyřech metodických přístupech: storytellingu, učení službou, vrstevnickém vzdělávání a využívání digitálních a informačních technologií ve výuce.

„Občanská výchova, Globální rozvojové vzdělávání v hodinách občanské výchovy“. Petra Hedrichová, Kristína Ličmanová a Markéta Ryšavá.

<https://arpok.cz/wp-content/uploads/2020/11/Ob%C4%8Dansk%C3%A1-v%C3%BDchova-metodika.pdf>

Metodika pomáhá učitelům s výukou aktuálních témat dneška. Metodika obsahuje 20 výukových lekcí zaměřených na problematiku lidských a dětských práv, dětské práce, HIV/AIDS, genderu, genderové nerovnosti a klimatických změn a dalších.

